

İlkokullarda Uygulanan Beden Eğitimi ve Oyun Dersinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi

Salih SARIŞIK^a Esmâ AKÇA^b Cumhur KARASU^c Kenan KARABACAK^d

Geliş Tarihi: 24 Ekim 2023 Kabul Tarihi: 28 Aralık 2023 Yayın Tarihi: 31 Aralık 2023

Özet

Araştırmanın amacı, ilkokul programında yer alan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Sakarya ili Sapanca ilçesinde görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilip, tablolar halinde raporlaştırılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenleri; genellikle bahçe oyunlarına yer verdiğini, materyallerin yetersiz olduğunu, öğrencilerin derse yüksek düzeyde istekli bir şekilde katıldığını, dersin kazanımının uygun olduğunu ve ders için materyal temin edilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; ilkokul programında yer alan beden eğitimi ve oyun dersi ile ilgili önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve oyun dersi, ilkokul, sınıf öğretmeni.

^aMEB, slh040@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6506-2830; (Sorumlu Yazar);

^bMEB, esmaakca88@gmail.com, ORCID: 0009-0000-3218-8560;

^cMEB, cumhurkarasu@hotmail.com, ORCID: 0009-0005-6721-9271;

^dMEB, karabacakkenan@gmail.com, ORCID: 0009-0001-5406-3432;

Examining the Opinions of Classroom Teachers on Physical Education and Games Lessons Implemented in Primary Schools

Abstract

The aim of the research is to examine the opinions of classroom teachers working in primary schools about physical education and game classes in their programs. The research was designed using the case study model, one of the qualitative research methods. The study group of the research consists of 20 classroom teachers working in Sapanca district of Sakarya province in the 2023-2024 academic year and participating in the research voluntarily. In the study, a semi-structured interview form developed by the researchers in accordance with its purpose was used to collect the opinions of classroom teachers. The collected data were analyzed using the descriptive analysis method and reported in tables. In line with the findings of the research, classroom teachers; It has been revealed that garden games are generally included, the materials are insufficient, the students participate in the course with a high level of enthusiasm, the outcome of the course is appropriate and materials should be provided for the course. According to the results obtained in the research; Suggestions regarding physical education and game lessons in primary school curriculum are included.

Key Words: Physical Education and Games Lesson, primary school, classroom teacher.

Giriş

İçerisinde bulunduğumuz yüzyılda ezberle dayalı eğitimin yerini bilginin uygulamada kullanılması almaya başlamıştır. Yani eğitim; bireylerin problem çözmesini, güven duymasını, çok boyutlu düşünerek buluşlar yapmasını, yaratıcı olmasını, karşılaştıkları sorunlar ile baş edebilmesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda bireyler eğitim olarak düzenli bir şekilde, aktif katılım ile sağlıklı yaşam becerilerini, temel hareketleri, belirli kavramları ve stratejileri elde ederek bir üst eğitim seviyesine hazırlanır (MEB, 2012a). Bu sebeple ilkokullarda öğretim programı içerisinde bulunan beden eğitimi ve oyun dersinde öğrencilerin yaptıkları etkinlikler önem taşımaktadır.

Oyun kavramı insanlık tarihinin başlangıcında bugüne kadar çeşitli türleri ile devam etmektedir. Bunun örneklerini arkeoloji biliminin ortaya koyduğu bulgularda görmekteyiz. Oyunlar ve oyuncaklar insanlık tarihi kadar eskidir (Göde ve Susar, 1997). Arkeoloji biliminin ortaya koyduğu bilimsel belgeler günümüzde oynanan birçok oyunun 2000 yıl öncesinde de var olduğunu ispat etmektedir. Örneğin " Sek sek" oyununun izlerine Roma dönemi kalıntılarında rastlanılmıştır. Benzer şekilde yazı-tura, su üzerinde taş sektirme, topaç döndürme, saklambaç benzeri oyunlar çok eski tarihi dönemlerden günümüze kadar oynanan oyunlar arasında yer almaktadır. Türk strateji oyunu olarak bilinen mangala oyununun da kalıntılarında Mersin ilimizdeki Kanlı Divane antik kentinde rastlanılmıştır. Eski Mısır

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

dönemlerinde duvara çizilen resimlerde tahta ile oynanan oyunların olduğu bilinmektedir. Bu oyunların adları içinde buldukları kültür ve medeniyetlere göre farklı adlarla adlandırılrsa da benzer materyallerle ve benzer şekilde oynanmaktadır (Öğüt, 2010).

Oyun kavramı geçmişten günümüze kadar gelen bir yapıya sahip olduğundan çok yönlü ve farklı tanımları yapılmıştır. Oyun, günlük yaşamın getirdiği etkinliklerin dışında kalan belirli bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilen fiziksel ve zihinsel olarak yapılan etkinlikler şeklinde tanımlanabilir (Özdenk, 2007). Oyunun belirli bir maddi çıkarın olmadığı, yeri ve kuralları belirli olan, gönüllü olarak yapılan, sosyal ve duygusal olgunluğu geliştiren bir kavram olduğu belirtilmiştir (Özdenk, 2007). Bir başka tanımda oyun, çocuğun kişiliğinin oluşmasında tamamen etkisinin olduğu geniş bir etkinlik alanı şeklindedir (Uluğ, 1999). Oyun kavramını tanımlarken birden çok tanım yapıldığı bilirse de genel anlamda bakıldığında oyun; çocuğun bilerek ve eğlenerek gerçekleştirdiği, bütün gelişim alanlarını tamamladığı bir aktivitedir. Bununla birlikte çocuğa yaparak yaşayarak öğrenme ortamı hazırlayan en önemlisi de çocuğun etrafındaki bireylerle etkileşim kurarak sosyalleştiği bir etkinlik türüdür.

Okulların hedeflerinin biri de çocukları en iyi şekilde yetiştirmektir. İçerisinde bulunduğumuz yüzyılın şartlarında bu hedefin gerçekleşmesi için, çocukların bir bütün olarak gelişim alanlarını bütün yönleriyle tamamlaması gerekmektedir. Bu nedenle eğitim programlarını belirlenirken Milli Eğitim Bakanlığı bu gelişim alanlarını dikkate alarak ders seçimi yapmaktadır. Çocukların ilköğretim kademesinde fiziksel olarak gelişim sağlmasına katkıda bulunan beden eğitimi ve oyun dersi bu bağlamda oldukça önemlidir (Güven ve Yıldız, 2014). Genel anlamda eğitimin vazgeçilmez derslerinden olan bu ders (Aracı, 2006), ortaokul kademesinde ve üst kademelerde zorunlu ders olarak programda yerini almıştır (Siedentop, 2001). Beden eğitimi ve oyun dersindeki oyun etkinliklerinin özellikle, çocuğun gelişimine fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal anlamda katkı sağladığı (Gökmen, 1988) bununla birlikte çocuğa sporu sevdirmeye, spora yönlendirme (Alemdağ, Öncü ve Sakallıoğlu, 2014) bununla birlikte sporu alışkanlık haline getirerek sağlık bir yaşam sürdürmelerinde çok büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de ilköğretim kademesinde Beden Eğitimi ve oyun dersi yapılan son değişikliklerle oyun ve fiziki etkinlikler dersinin yerini almıştır (MEB, 2018). Ders isimleri farklılık gösterse de, derslerin içerikleri ve kazanımları birbiriyle örtüşmektedir. Bu derslerin her ikisinde de amaç oyun yoluyla kazanımların gerçekleştirilebilmesidir. Dersin temel prensiplerinde öncelikle “ oyun yoluyla öğrenme” ilkesi esas alınmıştır (MEB, 2017). Beden Eğitimi ve Oyun dersinin öğrencilerin gelişimine oyun yöntemiyle katkı sağladığı düşünülmekte ve bu bağlamda araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Çocukların eğitim hayatında beden eğitimi ve oyun dersi oldukça önemli bir potansiyele sahiptir. Çocuklar beden eğitimi ve oyun etkinlikleri dersine katılırken fiziksel,

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

bilişsel, duygusal ve sosyal açıdan kendini geliştirme fırsatı bulurken bununla birlikte sağlıklı yaşam sürdürebilmesi için bir fırsat elde etmektedir. Bu sebeple çocuklar ilkokul 1. sınıftan itibaren hatta okul öncesi dönemden başlayarak beden eğitimi ve oyun dersine katılmak için eğilim gösterir. Çocuğun göstermiş olduğu bu eğilim eğitimin genel amaçlarından birisidir. İlkokullarda tüm kademelerde uygulanan beden eğitimi ve oyun dersi öğrencilerin oyun oynama, fiziksel etkinliklere katılma, bu süreçte sosyal, duygusal, bilişsel ve bedensel açıdan gelişimlerine katkı sağlayan tüm süreçleri içerir (MEB, 2012). Mevcut araştırmayla sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersi hakkındaki görüşlerini inceleyerek, önerilerini alana sunmak bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmayla ilkokul programında yer alan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer verilen sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Sınıf öğretmenleri beden eğitimi ve oyun dersinde en çok hangi etkinliklere yer vermektedir?
- 2- Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinde karşılaştıkları bir sorun var mıdır?
- 3- Sınıf öğretmenlerine göre beden eğitimi ve oyun dersine öğrencilerin katılım düzeyleri nasıldır?
- 4- Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 5- Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemi çeşidi olan durum çalışması deseni model olarak tercih edilmiştir. Durum çalışması, bir olayın derinlemesine ele alındığı, verilerin sistemli bir şekilde toplandığı ve olayın geçtiği gerçek ortamda neler olduğunun incelendiği yöntem çeşitlerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Mevcut araştırma ile bu yöntem kullanılarak, ilkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersini derinlemesine ve

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

detaylı olarak ele almak ve karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmada verilerin toplandığı çalışma grubunu Sakarya ilinde görev yapan rastgele örnekleme yolu ile 2023-2024 eğitim-öğretim yılında belirlenen 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Görüşmeler yüz yüze ve onbeş dakikalık süre ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler gönüllü olarak seçilmiş ve kişisel özelliklerinin yer aldığı bilgiler Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1

Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Ait Veriler.

Demografik Özellikler	Sayı (n)	Yüzde %	
Cinsiyet	Kadın	12	60
	Erkek	8	40
Yaş	20-30 yaş arası	2	10
	31-40 yaş arası	10	50
	41 yaş ve üzeri	8	40
Öğrenim Durumu	Lisans	14	70
	Yüksek Lisans	6	30
Toplam	20	100	

Tablo 1’de araştırma verilerinin toplandığı çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerine ait veriler incelendiğinde, öğretmenlerin en fazla %60’ı kadın (n=12) ve %40’ı erkek (n=8) yani kadın sınıf öğretmenlerinin sayısının fazla olduğu görülmektedir. Bunun

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

nedeninin sınıf öğretmenliğinin meslek olarak genellikle kadın öğretmenler tarafından tercih ediliyor olması olabilir. Bununla birlikte araştırmada yer alan katılımcıların %50'si 31-40 yaş aralığında (n=10) ve %70'i lisans mezunu (n=14) olacak şekilde sınıf öğretmenlerinden oluştuğu belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ilkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersini incelenmek amacıyla hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacıların hazırladığı görüşme sorularının uygunluğu için uzmanlardan (n=2) görüş alınmıştır. Uzman görüşleri ışığında görüşme sorularına son şekli verilerek uygulanmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşmeler, herhangi bir konu hakkında belli konu başlıkları ya da sorunlarla ilgili önceden planlanan bir görüşme türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ilkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin incelenmesi amacıyla hazırlanan görüşme formu katılımcılara uygulanmıştır. Uygulama katılımcıların gönüllülük esasına göre tespiti sonrası uygun zaman ve yer planlanarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler 15 dakikalık sürelerde gerçekleşmiştir. Formlar toplamda 20 katılımcıya dağıtılmış tamamı geçerli olmuştur.

Araştırmada görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesi içerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin içerik analizi yapılırken sınıf öğretmenlerinin her bir soruya ilişkin görüşlerinden kodlar oluşturulmuş, kodlardan da temalar oluşturulmuştur. Görüşme verileri analiz edilip raporlaştırılırken öğretmenlere Ö1, Ö2, Ö3.....Ö20 şeklinde kod isimler verilmiştir. Araştırmada içerik analizi aşağıda belirtilen dört adımda gerçekleştirilmiştir.

- 1- Önceden hazırlanmış soruların bulunduğu görüşme formu aracılığıyla veriler sınıf öğretmenlerinden toplanmış ve yazılı metin haline getirilmiştir. Daha sonra belirtilen görüşlerden yola çıkarak kodlamalar yapılmıştır.
- 2- Belirlenen kodlar birleştirilerek çeşitli temalar oluşturulmuştur.
- 3- Oluşturulan kodlar ve temalar düzenlenerek son şekilleri verilmiştir.
- 4- Son olarak bulgular tanımlanarak tablolar halinde yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bulgular

Birinci Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiş görüşmelerden elde edilen bulgular Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2.

Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde En Çok Hangi Etkinliklere Yer Vermektedir? Sorusuna İlişkin Bulgular.

Tema (Kategoriler)	Kodlar	f	%
En Çok Tercih Edilen Etkinlikler	Bahçe Oyunları	15	75
	Beden Hareketleri	12	60
	Serbest Etkinlikler	8	40
	Futbol Maçı	4	20

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinde en çok hangi etkinliklere yer verdiklerine ilişkin görüşleri en çok %75 oranında bahçe oyunları (n=15) şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırasıyla %60 oranında beden hareketleri (n=12), %40 oranında serbest etkinlikler (n=8) ve %20 oranında futbol maçı (n=4) şeklinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin cevaplarından bire bir alınan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö₄: “ Beden eğitimi ve oyun dersinde, hava şartları uygun olduğu sürece genellikle bahçede serbest oyun etkinliklerine yer veriyorum.”

Ö₁₃: “ Ben dersimde öncelikli olarak öğrencilerimin bedensel yani fiziksel hareketler yapmasını istediğim için bu tarz etkinlikleri tercih ediyorum.”

İkinci Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiş görüşmelerden elde edilen bulgular Tablo 3’de belirtilmiştir.

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

Tablo 3.

Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Karşılaştıkları Bir Sorun Var mıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular.

Tema (Kategoriler)	Kodlar	f	%
Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Karşılaşılan Sorunlar	Materyal Yetersizliği	18	90
	Oyun Alanı Olmaması	14	70
	Terleme ve Yorgunluk	6	30
	Düşme ve Yaralanma	2	10

Tablo 3 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri en çok %90 oranında materyal yetersizliği (n=18) şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırasıyla %70 oranında oyun alanı olmaması (n=14), %30 oranında terleme ve yorgunluk (n=6) ve %10 oranında düşme ve yaralanma (n=2) şeklinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin cevaplarından bire bir alınan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö₃: “ Beden eğitimi ve oyun dersine yönelik okullarda malzeme eksikliği sorunu sürekli yaşanmaktadır. Benim görev yaptığım okulda da aynı sorun vardır. Bu nedenle öğrencilerimiz genellikle serbest etkinlik yapmak zorunda kalıyorlar.”

Ö₁₇: “ Okullarda genellikle spor salonu yok. Özellikle ilkokullarda çok nadir oluyor. Bu nedenle öğrencilerimiz bahçede ders yapmak zorunda kalıyor.”

Üçüncü Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiş görüşmelerden elde edilen bulgular Tablo 3’de belirtilmiştir.

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

Tablo 4.

Sınıf öğretmenlerine göre beden eğitimi ve oyun dersine öğrencilerin katılım düzeyleri nasıldır? Soruna ilişkin Bulgular.

Tema (Kategoriler)	Kodlar	f	%
Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Öğrenci Katılımı	Katılım Çok Yüksek	14	70
	Katılım Orta	4	20
	Katılım az	2	10

Tablo 4 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinde katılım düzeyi durumuna ilişkin görüşleri en çok %70 oranında öğrencilerin çok yüksek düzeyde istekli olarak katılım sağladığı (n=14) şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırasıyla %20 oranında katılım düzeyinin orta düzeyde istekli (n=4) ve %10 oranında öğrencilerin derse katılımda isteksiz olduğu (n=2) şeklinde görülmüştür. Öğretmenlerin cevaplarından bire bir alınan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö₈: “ Beden eğitimi ve oyun dersinde birkaç öğrenci dışında sınıfın tamamının istekli bir şekilde derse katıldığını söyleyebilirim.”

Ö₁₁: “ Beden eğitimi ve oyun dersinde belli bir zaman sonra öğrencilerin yarısı sınıfa gidip arkadaşlarından ayrı etkinlik yapıyor.”

Dördüncü Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiş görüşmelerden elde edilen bulgular Tablo 5’de belirtilmiştir.

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

Tablo 5.

Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersinin Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Nelerdir? Sorusuna İlişkin Bulgular.

Tema (Kategoriler)	Kodlar	f	%
Beden Eğitimi ve Oyun Dersinin Kazanımları	Öğrencilere Uygundur	16	80
	Gerçekleşme Düzeyi Yüksek	12	60
	Öğrencilere Faydalı Değil	3	15

Tablo 5 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri en çok %80 oranında öğrencilere uygundur (n=16) şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırasıyla %60 oranında gerçekleşme düzeyi yüksektir (n=12) ve %15 oranında öğrencilere faydalı değildir (n=3) şeklinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin cevaplarından bire bir alınan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö₉: “ Ben beden eğitimi ve oyun dersi kazanımlarının ilkokul öğrencilerinin seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.”

Ö₁₁: “ Dersimizde öğrenciler genellikle kazanımda verilen etkinlikleri ve hareketleri istekli bir şekilde yerine getiriyor.”

Beşinci Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiş görüşmelerden elde edilen bulgular Tablo 6’da belirtilmiştir.

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

Tablo 6.

Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri Nelerdir? Sorusuna İlişkin Bulgular.

Tema (Kategoriler)	Kodlar	f	%
Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri	Materyal Temin Etmek	16	80
	Oyun Alanı Oluşturmak	14	70
	Öğrenciler ile Birlikte Olmak	5	25
	Okul İdaresinin Destek Olması	3	15

Tablo 6 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersi ile ilgili sorunlara çözüm önerisi olarak görüşleri en çok %80 oranında materyal temin etmek (n=16) şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırasıyla %70 oranında oyun alanı oluşturmak(n=14), %25 oranında öğrencilerle birlikte olmak (n=5) ve %15 oranında okul idaresinin destek olması (n=3) şeklinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin cevaplarından bire bir alınan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö₁₁: “ Beden eğitimi ve oyun dersinin en büyük sıkıntısı okullarda malzemenin yetersiz olmasıdır. Bu nedenle okulların ders için malzeme temin etmesi en büyük sorunu ortadan kaldıracaktır.”

Ö₁₃: “ Öğrencilere özellikle geleneksel çocuk oyunları için bahçenin boyanması ve gerekli alanın sağlanması gerekli. Lütfen çocuklarımıza oynamaları için yeterli alanı sağlayalım..”

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt probleminin verileri doğrultusunda; sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersinde büyük çoğunlukla geleneksel bahçe oyunlarını tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Can ve Çava (2018) yaptıkları çalışmalarında ilkökul öğrencilerinin genellikle bahçede etkinlik yaparak ders yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç araştırmanın bulgularıyla aynı yöndedir. Araştırmanın diğer sonuçlarında bakıldığında sınıf öğretmenleri beden eğitimi ve oyun dersinde, dersin amacına uygun olarak öğrencilere hayatlarının her alanında kullanacakları temel hareketleri kazandırarak sağlıklı bir şekilde üst sınıfa geçmelerine destek olmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin genellikle beden eğitimi ve

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

oyun dersinde bahçe oyunlarını tercih etmelerinin nedeni olarak öğrencilerin bahçede oyun oynarken daha eğlenceli ve mutlu oldukları düşünülebilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminin verileri doğrultusunda; sınıf öğretmenlerinin genellikle beden eğitimi ve oyun dersinde karşılaştıkları problemin araç gereç eksikliği, materyal bulunmaması ve malzeme olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Can ve Çava (2018) yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin dersin amacına ulaşamamasının en büyük sebebinin materyal ve malzeme eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgu araştırma bulgusuyla paralellik göstermektedir. Yine araştırmada elde edilen bulgular Kuzu ve Arslan (2014), Gülüm ve Bilir (2011) ve Boz ve Yıldırım (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Türkiye’de mevcut devlet okullarının büyük bir kısmının ortak sorunu olarak değerlendirilebilir. Çünkü kapalı spor salonu, geleneksel çocuk oyunlarının çizimlerinin yapıldığı bahçe alanı gibi oyun oynanacak yerlerin olmaması bir sorun olarak devam etmektedir. Çivrilkara, Küçükçılıç ve Öncü (2017) sınıf öğretmenleri ile yaptıkları çalışmalarında beden eğitimi ve oyun dersi ile ilgili görüşlerini ortaya koyarken okullardaki ders ile ilgili altyapının yeteri kadar olmadığı ve alanların sınırlı kaldığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenler spor salonu ya da bahçede yapamadıkları dersi sınıf ortamında yapmak zorunda kaldıkları için dersin amacına ulaşmasında sorunlar yaşandığı söylenebilir. Yine Bozdemir, Çimen, Kaya ve Demir (2015) yaptıkları çalışmalarında araştırma bulgusunu destekler yönde görüş bildirmişlerdir. Hava şartlarının olumsuz olduğu durumlarda beden eğitimi ve oyun dersinin fiziki alan yetersizliği sebebi ile sınıf ortamında yapıldığını bildirmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminin verileri doğrultusunda; sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun görüşleri, öğrencilerin derse katılımının çok yüksek seviyede olduğu ve çok istekli olduğu şeklindedir. Can ve Çava (2018) yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin beden eğitimi ve oyun dersine katılımlarının çalışmada olduğu gibi çok istekli ve yüksek seviyede olduğu yönündedir. Bu çalışmanın sonuçlarının araştırma sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir. Bununla birlikte Güven ve Yıldız’ın (2014) sınıf öğretmenleri ile yaptıkları oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile ilgili araştırmalarında, öğrencilerin bu derse karşı çok ilgili olduğunu ve gerekli önemin verildiğini belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve oyun dersine katılımın yüksek olmasının nedeninin, öğrencilerin bu derste eğlendikleri, duygularını rahat ifade ettikleri ve mutlu oldukları söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt probleminin verileri doğrultusunda; sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun görüşleri, beden eğitimi ve oyun dersinin kazanımlarının öğrencilere uygun olduğu şeklindedir. Can ve Çava (2018) yaptıkları çalışmalarında dersin kazanımlarının öğrencilerin seviyelerine ve gelişimlerine uygun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte Dalaman ve Korkmaz (2010) ilkokullarda beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin görüşlerini incelediği çalışmalarında dersin kazanımlarının öğrencilere

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

uygun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine Temel ve Kangalgil (2021) oyun ile ilgili derse ait öğretim programı ile ilgili yaptıkları çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin dersin kazanımları ile ilgili görüşlerinin olumlu yönde olduğunu belirtmişlerdir. Alanyazındaki bu sonuçlar çalışmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın beşinci alt probleminin verileri doğrultusunda; sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun görüşleri, beden eğitimi ve oyun dersinde yaşanan sorunların başında malzeme ve materyal temin etmek olduğu şeklindedir. Bu bağlamda beden eğitimi ve oyun dersinin amacına uygun bir şekilde gerçekleşmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından malzeme, materyal ve gerekli olan fiziki alanların sağlanması gerekmektedir denilebilir. Özellikle resmi ilkokullarda bu imkanların sağlanmaması öğrencilerin diğer özel okullarda ve fiziki imkanlara sahip okullarda okuyan öğrencilere göre fırsat eşitliğinden yararlanamamalarına sebep olmaktadır. Bu durumda dersin amacına ulaşmasında aksaklıkların yaşandığı da söylenebilir. Güven ve Yıldız (2014) sınıf öğretmenleri ile oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile ilgili yaptıkları çalışmalarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullara spor tesisleri ve araç-gereçlerin sağlanmasını önermişlerdir.

Sonuç olarak beden eğitimi ve oyun dersine ilişkin yapılan araştırma/değerlendirme kapsamında devlet okullarında eğitim gören öğrencilerin büyük çoğunluğunun kapalı alan dışında yani okul bahçesi ve açık alanlarda, sınıf çoğunluğunun katılımı ile materyal eksikliğinin giderilmesi ve yeterli oyun alanı sağlanması koşuluyla; daha verimli bir beden eğitimi ve oyun dersi yapabilecekleri, öğrencilerin hem beden eğitimi ve oyun dersi alanında hem de bu dersle ilişki sağlayabilecek diğer ders alanlarında kapasite ve verimini artırmasına yardımcı olabileceği söylenebilir.

Öneriler

Araştırma Sonuçlarına Göre Öneriler

- 1- Beden eğitimi ve oyun dersinde kullanılacak malzeme ve materyallerin yetkililer tarafından temin edilerek okullara gönderilmesi yapılabilir.
- 2- Bütün okullara Milli Eğitim Bakanlığı tarafından beden eğitimi ve oyun dersinin daha verimli gerçekleşmesi için fiziki alanlar sağlanabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- 1- Mevcut araştırma sadece Sakarya ili Sapanca ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı 'na bağlı resmi ilkokullar ile sınırlıdır. Araştırma, özel ve resmi Türkiye'ki tüm ilkokulları kapsayarak yapılabilir.
- 2- Mevcut araştırma nitel araştırma yöntemi kapsamında görüşme yoluyla gerçekleştirilmiştir. Benzer bir araştırma gözlem yolu ile de gerçekleştirilebilir.

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

3- Mevcut araştırma sadece sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Benzer bir araştırma ilkokullardaki görevli idareciler ile ve öğrencilerle de yapılabilir.

Araştırma Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu Başkanlığı

Etik kurul kararının tarihi: 19.10.2023

Etik kurul belgesinin sayı numarası: 24 /5

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmanın veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yorumlanması aşamasında herhangi bir çıkar çatışması yaşanmadığını yazarlar taahhüt etmiştir.

Kaynakça

Alemdağ, S., Öncü, E. & Sakallıoğlu, F. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz yeterlikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 45-60

Aracı, H. (2006). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Boz, T. & Yıldırım, A. (2014). 4+4+4 Eğitim sisteminde birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar. *Başkent University Journal of Education*, 1(2), 54-56.

Bozdemir, R., Çimen, Z., Kaya, M. & Demir, O. (2015). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemler. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim, 221-234.

Can, S. & Çava, G. (2018). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ilkokulda uygulanan oyun ve fiziki etkinlikler dersinin değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, 261-273.

Çivrilkara, R., Küçükılıç, S. & Öncü, E. (2017). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersi hakkındaki görüşleri. *Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(15), 18-46.

Dalaman, O. & Korkmaz, İ. (2010). İlköğretim birinci kademe beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin beden eğitimi öğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı 3.

Sarışık, S., Akça, E., Karasu, C. & Karabacak, K. (2023). İlkokullarda uygulanan beden eğitimi ve oyun dersinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 82-96.

Gözde, D. & Susar, F. (1997). Okul öncesi eğitimin önemi ile bu eğitimde oyunun bedensel etkinliklerin rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 39-48.

Gökmen, H. (1988). *Gençlerin gelişmelerinde beden eğitiminin rolü (fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişmede) orta öğretim kurumlarında beden eğitimi ve sorunları.* Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi.

Gülüm, V. & Bilir, P. (2011). Beden eğitimi öğretim programının uygulanabilme koşulları ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 57-64.

Güven, Ö. & Yıldız, Ö. (2014). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersinden beklentileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 525-538.

Kazu, H. & Arslan, S. (2014). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, Sayfa: 49-63.

MEB. (2012a). *Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Öğüt, E. (2000). *Somut olmayan kültürel mirasın aktarımına bir bakış: Geleneksel çocuk oyunlarının yaşatılması için öneriler.* Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü.

Özdenk, Ç. (2007). *6 yaş grubu öğrencilerinin psikomotor gelişmelerinin sağlanmasında oyunun yeri ve önemi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Siedentop, D. (2001). *Introduction to physical education, fitness and sport (4th Ed.).* Mountain View, CA: Mayfield Publishing Company.

Temel, A. & Kangalgil, M. (2021). Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının gerçekleşmesine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, Cilt 50, Kış, Sayı 229, 445-462.

Uluğ, M. (1999). *Niçin oyun? Çocuğun gelişiminde ve çocuğu tanımada oyunun önemi.* İstanbul: Özne ve Göçebe Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayın Evi.